

Максим РОМАНОВ

старший науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії
превентивної діяльності
та соціологічних досліджень
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
доктор філософії в галузі права

<https://orcid.org/0000-0003-2443-7744>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ДО ПИТАННЯ ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ

Важливість оптимізації діяльності всіх без винятку органів державної влади зумовлюється не лише безпековими викликами, а й потребами часу та розвитку технологій, що пронизують суспільно-правові відносини. Держава поступово втрачатиме можливість ефективно забезпечувати права і свободи людини і громадянина за обставин, у яких не буде належно реалізовано цифровізаційні процеси.

Використання цифровізації у розвинутих країнах є нормою сьогодення. В Україні також проводиться активна законодавча робота у цьому напрямі. Так, у березні 2021 р. Кабінет Міністрів України затвердив Національну економічну стратегію на період до 2030 року, у якій визначаються орієнтири, принципи та цінності в економічній політиці, і серед них вказується на необхідність подальшого розвитку ефективної цифрової сервісної держави та компактних державних інститутів [1-2].

Цифровізація (з англ. digitalization) – це впровадження цифрових технологій в усі сфери життя: від взаємодії між людьми до промислових виробництв, від предметів побуту до дитячих іграшок, одягу тощо. Це перехід біологічних та фізичних систем у кібербіологічні та кіберфізичні (об'єднання фізичних та обчислювальних компонентів). Перехід діяльності з реального світу у світ віртуальний (онлайн) [3]. Тож впровадження цифрових технологій у сферу правоохорони є, безперечно, важливим напрямом трансформації загальнодержавної політики. Імплементация в сучасні соціально-правові відносини кібербіологічних і кіберфізичних компонентів взаємодії та управління насамперед сприятиме підвищенню якості надання державних послуг у сфері правоохорони, а також оптимізації механізмів забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Фактично правоохоронна діяльність є одним із напрямів державної політики, що здійснюється з метою охорони права спеціально уповноваженими інституціями сектора безпеки шляхом застосування юридичних заходів впливу в точній відповідності із законом та при неухильному дотриманні встановленого ним порядку з метою забезпечення прав і свобод людини, національної безпеки, боротьби зі злочинністю [4]. Правоохорона – це врегульована правом діяльність уповноважених державних органів щодо забезпечення правового порядку, прав і свобод особистості, інтересів держави. До правоохорони можна віднести різні види діяльності державних органів: судочинство (конституційне, адміністративне, кримінальне), прокурорський нагляд, попередження правопорушень, розслідування злочинів, оперативно-розшукову діяльність, виконання судових рішень та ін. [5]. Доповнюючи зазначений перелік процедурами досудового розслідування, належить підкреслити, що реалізація більшості цих завдань покладається на Національну поліцію України, Державне бюро розслідувань, Службу безпеки України, Бюро економічної безпеки України та Національне антикорупційне бюро України.

Тому цифровізація діяльності вказаних органів державної влади правоохоронного спрямування може бути ототожнена з державною цифровізаційною політикою, основною метою якої є досягнення цифрової трансформації існуючих та створення нових галузей економіки, а також трансформація сфер життєдіяльності у нові, більш ефективні та сучасні [6], проте, на нашу думку, ці питання не є тотожними, оскільки вони співвідносяться як зміст і форма виразу. Відповідно, цифровізація є комплексом конкретних дій, що фактично трансформують фізіологічні процеси в кіберсферу, значно пришвидшуючи їх та відкриваючи нові аналітичні можливості.

Ураховуючи, що державною політикою незалежно від сфери її реалізації та

формування є «дії системи органів державної влади згідно з визначеними цілями, напрямками, принципами для розв'язування сукупності взаємопов'язаних проблем у певній сфері суспільної діяльності» [7], політика цифровізації є комплексом дій органів державної влади у межах їх компетенції щодо визначення цілей, завдань та індикаторів трансформації фізіологічних процесів у кіберсферу.

Таким чином, поняття та сутність цифровізації правоохоронної діяльності полягає в двох аспектах: прояві цифровізації як комплексу напрямів політики щодо трансформації фізіологічних процесів у цифровий (інформаційний) простір (кіберпростір), а також як фактично здійснюваних дій щодо втілення в життя цього переходу, що в подальшому дозволить пришвидшити процеси у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина та сприятиме якомога більш ефективному та комплексному їх відновленню.

1. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p#Text>.

2. Хаустова М. Державна політика в сфері цифровізації: теоретичний аспект. *Комплексний підхід до модернізації науки: методи, моделі та мультидисциплінарність: матер. II Міжнар. наук. конф. (м. Чернівці, 26 серпня 2022 р.)*. Чернівці, 2022. С. 76-81. URL : <https://archive.mcnid.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/217>.

3. Адаменко М. Цифровізація. Термінологія. *Блог Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. Публічна бібліотека територіальної громади*. URL : <https://oth.nlu.org.ua/?p=5614>.

4. Тичина Д. М., Грицюк І. В. Концептуалізація державної політики у сфері правоохоронної діяльності: теоретико-правовий підхід. *Київський часопис права*. 2024. № 1. С. 41-47.

5. Василенко М. Правоохорона в системі юридичних засобів забезпечення прав людини. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 листопада 2018 р.)*. Харків, 2018. С. 35-37. URL : https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/30_11_2018/pdf/13.pdf.

6. Хаустова М. Г. Поняття цифровізації: національні та міжнародні підходи. *Право та інновації*. 2022. № 2 (38). С. 7-18. URL : <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/2cf09751-22a8-4b1e-b4ad-05ac036d49f3/content>.

7. Сурмін Ю. П., Бакуменко В. Д., Михненко А. М. та ін. Енциклопедичний словник з державного управління. К. : НАДУ, 2010. 820 с.

Віктор ЯРОШ

доцент кафедри кримінального
права та кримінології
Одеського державного
університету внутрішніх справ
(м. Одеса, Україна),
кандидат юридичних наук

<https://orcid.org/0009-0000-0133-2937>

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ЗАКОНОДАВЧЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ, СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Вже одинадцятий рік Україна перебуває в умовах війни з російською федерацією, три з яких триває повномасштабне вторгнення. За таких умов питання міжнародної та національної безпеки стають на перший план, адже фактично, як це було за часів Першої та Другої світових війн, світ поділився на два табори. З одного боку, це Україна та її міжнародні партнери з усіх континентів – країни Європейського Союзу, США, Канада, Великобританія, Австралія, Японія тощо, а з іншого – російська федерація та її адепти: Іран, Північна Корея, Білорусь, а також інші, які хоча й не беруть прямої участі в конфлікті, але або не долучаються до міжнародних санкцій проти вказаних держав, або навіть активно допомагають їх обходити.

Окрім цього, навіть серед країн Євросоюзу є ті, які відмовляються визнавати агресію росії, хочуть активно співпрацювати з агресором, блокуючи при цьому різними методами міжнародну допомогу Україні.

За таких умов міжнародні організації, створені після Другої світової війни, такі як ООН, показали свою вкрай низьку ефективність. Аналогічно, не стали ефективними для